

Hammasteknikko

SUOMEN HAMMASTEKNIKKOJEN LIITTO RY:N JULKAISU

7 VUOSIKERTA N:o 2

KESÄKUU 1950

*Helsinki
Unioninkatu 24
Puh. 37669
65757
Sähköos. Hasa*

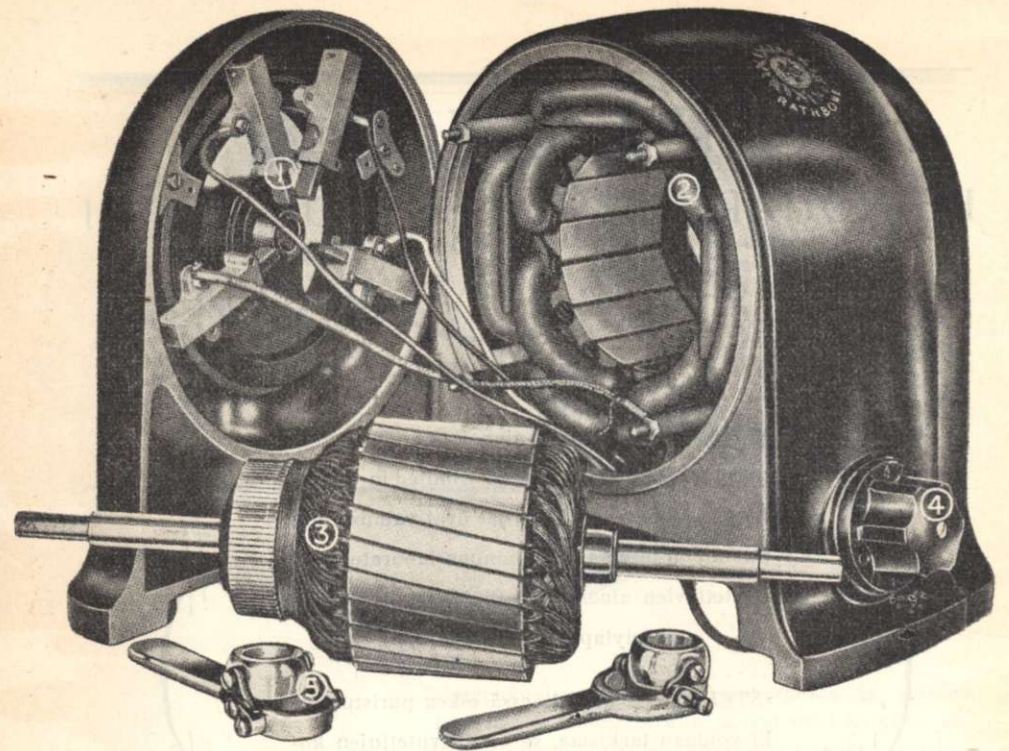
HASA

Arv. **HAMMASTEKNIKOT**

Kun laittelette niiden poiskiskottujen hampaiden tilalle uusia niin MUISTAKAA, että voimme jälleen tarjota TEILLE: »NEO-NOVOPHAN -KULTANASTA-HAMPAITA-DIATORICIA ja -KRUUNUJA sekä Erikoisia, kestävydestään kuuluisia LUMITEX-DE-LUXE-hampaita!

HASA

Unioninkatu 24 — Puhelin 65 757, 64 726, 37 669.

RATHBONE
Putsausmoottori

Malli n:o 4
Saapuu

Äärimmäisen taloudellinen hiljainen ja virheetön melkeinpä äänetön käynti. Neljä kierrosnopeutta 1200, 1600, 2000, 3000 per. min. Moottorin teho pysyy samana myös alemmilla kierrosluvuilla.

Pölysuojatut liukulaakerit

HASA

Unioninkatu 24 — Puhelin 65 757, 64 726, 37 669.

STELLON

KEINOHARTSI jonka PURISTUSHETKI
on TARKISTETTAVISSA

»STELLON» on acryli-aine jonka The Amalgamated Dental Company Limited'in teknillisen osaston erikoistuntijat ovat valmistaneet huomioon-ottamalla hammaslaboratoriossa käytettävien aineiden vaatimukset ja eri nettelytapojen vaativan ajan.

»STELLON»ia käytettäessä oikea puristushetki voidaan tarkistaa, se on saavutettujen keuilujen tulos ja juuri tämä seikka asettaa Stellon'in aivan eri luokkaan.

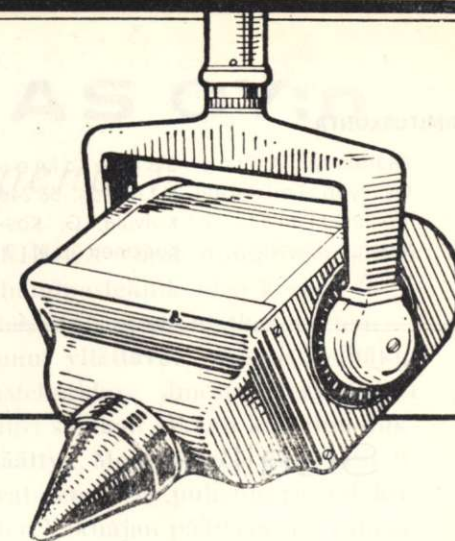
»STELLON» C Master Värit valupaikkoja, jacketkruunuja ja hampaan jäljittelyä varten.

»STELLON» SEKOITUSVÄRIT Stellon protesiaiheen värin muuntelemiseen milloin tämä on tarpeen.

Yksinmyyjä: OY DENTALDEPOT AB. HELSINKI

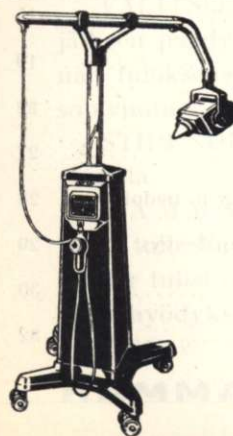
»STELLON»in on kehittänyt teknillinen osastomme,
THE AMALGAMATED DENTAL CO. LTD., 7, SWALLOW ST., LONDON, W. 1.

Watson
"KINGSWAY"
Röntgenkone

Röntgenkuvien otto on yksinkertaista ja varmaa »Kingsway» koneen avulla. Kuvat ovat kaikissa yksityiskohdissa selvät ja paljastavat kudoksissa esiintyvät viallisuudet. Valaiseminen on automaattisesti säädetty ja sisältää vain yhden vaihtelevan tekijän — ajan, mikä on määrätty valaisemistaulukon mukaan.

»Kingsway» röntgenkone on englantilainen tuote, toimi Watson & Sons (Elektro-Medical) Ltd:n valmistama. Mainittu toimi on tuottanut röntgenkoneita erikoisvalmisteena sitten 1921 ja on maailman suurimpia alallaan.

TUKKUMYYJÄ:

DAVIS, SCHOTTLANDER & DAVIS. Ltd.,

24—30, Great Titchfield Street,
LONDON, W. 1.

TOIMITUSKUNTA:

Päätoimitt. Aarno Salmelainen
Os. työp. Eerikinkatu 26. B. Puh. 36 246
Toimittajat: P. Koivula, G. Kos-
kinen, A. Hertola, H. Koskinen ja K. J.
Laine.

*H*ammas- teknikko

Sisällys:

Toimitus	6
Suomen Hammasteknikkojen Liitto r.y:n 25-vuotisen toiminnan merkitys	8
Yngve Raij, liittomme perustaja	10
Uudentyyppiset valetut kultakruunut	12
Hallituksen tuoilta	15
Opintomatkat	19
Pondus, metalliakryli	22
Toimiva urheilutoimikunta	27
Suomen Hammasteknikkojen Liitto r.y:n tiedoituksia	28
Ammatintäydennys kurssit ja ammatinpätevyys kokeet	29
Se helpottaa	30
Älä nukahda!	32

HAMMAS OY:n

Stipendi!

HAMMASTEKNIKKOLEHDEN viime numerossa julisti H A M M A S O Y Suomen hammasteknikoiden kesken haettava stipendin Ruotsiin tehtävää opintomatkaa varten.

VASTAUKSIA oli saapunut yllättävän runsaasti siitäkin huolimatta, että »Hammasteknikko» ilmestyi teknillisistä syistä myöhästyneenä eli juuri samaan aikaan kun ilmoituksessa mainittu hakuaika päättyi. Moni oivalsi kuitenkin tilanteen oikein ja varmistivat sen vielä puhelimitse tai kirjeitse saaden siten varmuuden hakuaajan päättymispäivämäärästä.

TÄMÄN VUOKSI olikin H A M M A S O Y:n pakko pidentää hakuaika yhdellä kuukaudella ja kokoontui valitsijatoimikunta niinollen vasta tk. 12 pnä. Toimikuntaan kuului puheenjohtajana tri Veikko Valtonen, Hammaslaboratorioiden Yhdistys r.y:stä hammasteknikot Ernst Grönholm ja Paavo Koivula sekä Hammasteknikkoliiton edustajina hammasteknikot Sulo Nurto ja Gösta Sandström.

VALITSIJAKUNNAN tutkittua anomuksen anomuksen jälkeen päädyttiin vihdoon vilkkaan keskustelun ja pohdinnan tuloksena henkilöön, joka sitten yksimielisesti valittiin sopivimmaksi tälle opintomatkalle.

STIPENDIN sai hammasteknikko ANDERS BLOM, Helsingistä.

H A M M A S O Y lausuu parhaimmat onnittelunsa valituksi tulleele hammasteknikolle uskoen, että tämä opintomatka tulisi olemaan paitsi hänelle itselleen henkilökohtaiseksi hyödyksi niin myös koko ammattikunnan edistykseksi

HAMMAS OY Helsinki, Kalevankatu 3 A. Puh. 21 433

Toimitus:

Kesäkuun numeron ilmestyessä on kesä parhaimmillaan, joten oletamme, että lukijan ajatukset ovat muualla kuin ammatin piirissä. Ennenkuin lähdette lomalle, ehtinette lukea tämän lehden ja syventyä siihen. Kesäkuun numero sisältää kahden ammattiartikkelin ohella jatkoon Liiton 25-vuotiseen toimintakertomukseen. Kaikissa tämän vuoden neljässä numerossa niiden ilmestyttyään on julkaistuna koko toimintakertomus. Ponderus artikkelin julkaisemme, jotta lukija olisi etukäteen tietoinen raskaasta akrylistista, vaikka sitä ei ole vielä Suomessa saatavana. Lähitulevaisuudessa tulee tämä aine maamme hammastarvike-liikkeisiin, joten lukija on ennakolta selvillä sen käyttömahdollisuuksista. Charles K. Peck'in kirjoittamasta artikkelista moni saa vihjeitä omiin vastaaviin töihinsä. Tämä kirjoitus on kirjoitettu jo vuonna 1947, mutta silti katsoimme kannattavan sen julkaista, koska siinä esitetty menetelmä ei ole vielä kaikkialle levinnyt.

Nyt kun jokainen vuorollaan lähtee kesälomilleen olisi toivottavaa, että siellä syntyisi kipinä, joka panisi kynän liukumaan pitkin paperia ja tämän paperin voisi lähettää Hammasteknikko-lehden toimitukseen.

Julkaisemme kaikenlaisia hammasteknikon ammattiin liittyviä ja miksei myöskin sitä sivuavia juttuja. Oma nimeä ei tarvitse näissä käyttää ellei niin halua, vaan voi jättää sen pois tai korvata nimimerkillä. Lehti-toimikunnan harkinnan mukaan jaamme pieniä avustuspalkkioita, tosin eivät ole suuria, mutta joilla halutaan osoittaa kiitollisuutta niille, jotka haluavat avustaa Liiton julkaisua. Siis kynät vilkkaasti heilumaan ja kirje postiin.

Olisi myöskin toivottavaa, että jäsenet toisivat julkaistavaksi omia tutkielmiaan joistakin aiheista. Kaikki käytännölliset asiat, kuten kuvien otot j.n.e. järjestetään lehden puolesta. Tällainen kirjoittelu on varmasti ammattiamme kehittävä.

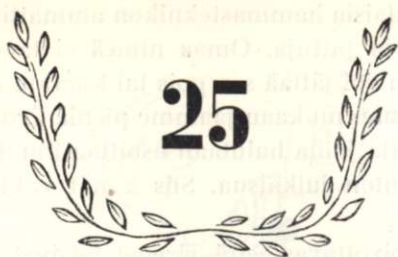
Toimitus toivottaa S. H. L:n jäsenille ja muille lukijoille virkistävää kesälomaa.

Korjaus.

Huhtikuun numerossa olleessa Hammas Oy:n tiedoituksessa hammasteknikoille tuli toimituksen huomaamatta se virhe, että siinä mainittu opintomatkahakemusten lähettämisaika oli jo kulunut loppuun ennenkuin lehti ehti tilaajan käsiin. Oli tarkoitus ja myöskin luvattu, että lehti ilmestyisi ennen pääsiäistä, mutta painossa sattuneista kiireistä johtuen se ilmestyi vasta huhtikuun 15:sta päivän jälkeen. Asiaan yritettiin saada vieläkin korjaus, mutta kannet olivat kuivumassa ja teksti painettu sitomista vailla. Hakemusten jättöaika pidennettiin kyseessä olevan liikkeen taholta toukokuun 15:sta päivään ja ehkä älykäs lukija huomaisikin painovirheen ja lähetti silti hakemuksensa.

HAMMASTEKNIKOT!

Tukekaa liittoanne. Meillä on edessämme paljon tehtävää. Järjestäytykää lujaksi, yksimieliseksi rintamaksi!

VUOTTA

Suomen Hammasteknikkojen Liitto r.y:n 25-vuotisen toiminnan merkitys

Jatkoa ed. num.

Huolestuneena »puoskaroinnin» lisääntymisestä yritti hammaslääkäriliitto saada eduskunnassa päätökseen sellaisen lain, jolla hammas-tekniikoita voitaisiin tuomita ankariin rangaistuksiin luvattomasta hammaslääkäritoimen harjoittamisesta. Tämän tultua liittomme tietoon, otti se yhteyden hammaslääkäriliiton johtoon ja koetti sen kanssa neuvoteltutietä päästä sellaiseen tulokseen, että se luopuisi rangaistusvaatimuksesta sellaisten irtokitalakien korjaamisiin nähden, joissa jäljennöksen otto, suuhun sovitus tai muu potilaskäsittely ei ole tarpeellista. Koska sellaisen puhtaasti teknillisen työn suorittamiseen voisi joku pelkän hyväntahtoisuuden johdosta langeta, ei tämän rankaiseminen mielestämme olisi ollut oikeudenmukaista. Asiasta ei päästy yksimielisyyteen ja lain ollessa käsiteltävänä eduskunnassa, oli liittomme siellä asianomaisena ammattikuntamme etuja valvomassa. Tällä taistelullaan liittomme saikin aikaan sen, että hammaslääkäritoimen harjoittamisesta tehtyyn lakiin liitettiin pykälä, jonka mukaan näistä asioista määrätään lähemmin asetuksella.

Tarvittiin edelleen määrätietoista ja ankaraa työtä asemamme parantamiseksi. Koulutuskysymys ei edistynyt koska meitä ei oltu tunnustettu ammattikunnaksi, emmekä näin ollen voineet anoa varoja siihen. Keksitettiin ammattimme tunnetuksi tekemiseksi pitää ammattialamme töitä

esittävä näyttely, jonka tarkoituksena oli myös kehittää omaa ammattitaitoamme Näyttelytöiden suorittamiseen ja näyttelyn järjestämiseen saatiin mukaan koko jäsenistö maaseutua myöten. Innostus oli valtava. Näyttelyn kutsuvieraina oli m.m. lääkintöhallituksen silloinen pääjohtaja H. Ryömä ja lääkintöneuvos H. Lavonius. Hammaslääkärikunta kokonaisuudessaan oli kutsuttu, sekä kansanedustajia ja sanomalehtimiehiä. Hammastarvikeliikkeillä oli näyttelyssä omat osastonsa, jotka täydensivät näyttelyämme. Päivälehdissä oli selostuksia näyttelystämme.

Tähän näyttelyyn tutustuttuaan ratkaisi pääjohtaja H. Ryömä asiame niin, että tulemme lääkintähoidollisena ammattihaarana kuulumaan Lääkintöhallituksen valvontaan. Pian sen jälkeen antoikin Lääkintöhallitus liitollemme tilaisuuden tehdä ehdotuksensa uuden lain pohjalle laadittavaan asetukseen, jossa liittomme sitten lähemmin määrittelikin kantansa hammasteknikkojen koulutukseen, ammattipätevyysvaatimukseen ja ammatinharjoittamisen oikeuteen nähden. Lääkintöhallitus suhtautui myönteisesti ehdotukseemme, josta selvästi kävi ilmi pyrkimyksemme ammatin kohottamiseen ja sen syysk. 27 p:nä 1935 antama asetus sisältää kaikki ne pääkohdat, joita esityksessämme oli ehdotettu. Lisäksi sai liittomme nimittää edustajan, joka alaamme koskevista kysymyksissä edustaa ammattikuntaamme Lääkintöhallituksessa. Asetuksen tultua voimaan, ei meiltä enää voitu evätä oikeuttamme oman ammatimme kehittämisen valvojana.

Nyt oltiin päästy siihen, että hammasteknikon ammatti oli lailla suojattu ja pätevät hammasteknikot merkittiin Lääkintöhallituksen luetteloon. Asetuksen sisältämän ammattipätevyyden hankkiminen nousville poiville edellytti koulutuksen järjestämistä niille. Neuvottelujen aikaansaamiseksi tästä kysymyksestä yhdessä hammaslääkäriliiton kanssa, tehtiin monta yritystä, mutta emme saaneet vastauksia esityksiimme. Lopulta velvoitti Lääkintöhallitus heidät kanssamme yhteistointintaan, ja vihdoin saatiin valmiiksi hammasteknikkojen kasvatusohjelmaehdotus, joka molempien osapuolien allekirjoittamana jätettiin Lääkintöhallitukselle.

Mutta kehitys ammattikuntamme kouluttamiseksi ei edistynyt siinä tahdissa kuin ajamassamme esityksessä oli tarkoitus. Liitto teki aloitteita toisensa jälkeen sen kiirehtimisen puolesta, mutta toinen maailmansota ehti puhjeta, ennen kuin niitä päästiin toteuttamaan. Voitoksi voitiin kuitenkin laskea se, että laillistetuksi hammasteknikoksi ei enää päässyt kokeita suorittamatta, paitsi pitkäaikaisen sodan aikana, jolloin vallitsi

Jatkuu siv. 11.

YNGVE RAIJ, liittomme perustaja

Toukokuun 5 p:nä tuli kuluneeksi 60 vuotta liittomme perustajan hammasteknikko Yngve Raij'n syntymästä. Tänä merkkipäivänä kunnioitti liittomme hänen muistoaan käymällä kunniakäynnillä hänen haudallaan. Kunniapuheenjohtajamme ja liiton puheenjohtajan laskiessa haudalle kukkavihkon, muistutti kunniapuheenjohtajamme Emil Railio läsnäolevien mieliin liittomme perustajan ja ensimmäisen kunniajäsenen merkitystä koko hammasteknikkokunnalle.

Olisi meille häpeäksi, ellemmme aina ja jatkuvasti muistaisi sellaisen sisäisesti suuren, lämminhenkisen ja epäitsekään toiminnanmiehen muistoa kuin Yngve Raij'n. Hänen merkityksensä ei pysähtynyt siihen, että hän lausui liiton syntysanat. Kaikki muut hänen harjoittamansa harrastukset saivat jäädä aina sivuun, jos ammattikuntaa koskevat kysymykset tarvitsivat häntä. Kehitellessään ajatuksia ammattikuntamme eteenpäin viehmiseksi otti hän aina edullisemmaksi pienimmätkin edistysaskeleet kuin suuret mahdollisuudet, joissa voi epäonnistua. Liiton sisäisen toiminnan pönkittäjänä hän oli mitä harkitsevin. Erimieli-

syyksien sattuessa suostutteli hän aina eri osapuolia maltillisuuteen, ja ellei sovinnollisessa mielessä pystytty asiaa ratkaisemaan, kehoitti hän siirtämään asian käsittelyn. Jos jokin asia oli kiireellisesti päätettävä, oli hän itse valmis tekemään siitä selkoa kokoukselle. Liiton toiminnan piirissä ei ollut minkäänlaista kysymystä, josta hän ei olisi perinpohjin selvillä. Kun hän huomasi toisten pystyvän hoitamaan jonkun kysymyksen, ei hän puuttunut siihen, mutta oli aina valpas seuraamaan, kuinka asia edistyi.

Kunpioituksella muistellaan miten hyvä on ollut toimia hänenlaisensa luottavaisen ja harkitsevan ihmisen rinnalla. Vielä viimeisenä elinpäivänään muistutti hän mieliin liittomme tärkeyttä ammattikunnallemme ja uskoi sen nuorempien polvien hoitamana tulevan edelleen kehittymään. Hän oli tukena myös tätä lehteä perustettaessa. Siksi tulemme aina ottamaan varteen kaiken, minkä hän on henkisenä perintönä meille jättänyt.

Jatkoa siv. 9.

poikkeukselliset olosuhteet. Ensimmäiset kokeet ehdittiin suorittaa ennen sotia.

Palataan aikaan, jolloin hammasteknikkokoulun lopetettua toimintansa ja hammaslääkäreiden perustettua Keskuslaboratorionsa, tuli liittomme huoleksi tämä monikymmenpäinen uusi hammasteknikkopolvi joka ei vielä tuntenut olevansa yhdenvertainen toisten hammasteknikkojen kanssa. Oli löydettävä keino, jolla voitiin lähestyä tätä nuorta ja arkaa joukkoa. Liiton piirissä viritettiin henkiin urheilu ammattikuntamme terveydellistä pohjaa kohentamaan. Kilpailuihin ja haasteotteluihin kutsuttiin myös liittoomme kuulumattomat, ja näin päästiin kosketuksiin tähän koululais hammasteknikkopolveen. Kun he huomasivat etujemme kaikissa kysymyksissä olevan yhteisiä, liittyivät he melkein poikkeuksetta liittoon. Nyt kuului siihen merkittävin osa ammattikuntaa. Myös suuri osa maaseudun nuorta polvea oli tullut urheilun välityksellä tietoiseksi liiton toiminnan merkityksestä muissakin suhteissa ja liittyivät siihen. Urheilu terveydenlähteenä, on siitä alkaen jatkuvasti monipuolisena ollut jäsenkuntamme harrastuksen kohteena. Yleisurheilu, hiihto, jalkapalloilu, jääpallolu, lentopallo ja keilailu ovat keränneet vuosittain osanottajia lähes kaksi sataa.

Jatkuu seuraavassa numerossa.

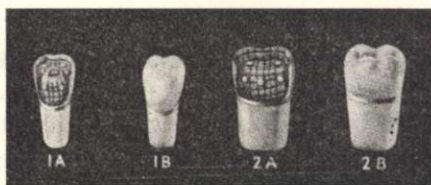
Uudentyyppiset valetut kultakruunut

Kirjoittanut Charles K. Peck.,

Charles K. Peck'in hammaslaboratorio, New York.

Akrylin käyttö ei tarjoa millään muulla hammasproteesien haaralla niin mielenkiintoisia tilaisuuksia kekseliäälle teknikolle kuin valetuissa kultakruunu töissä. Nämä tilaisuudet johtuvat siitä tosiasiasta, että akryli voidaan valmistaa suoraan valetulle kultakruunulle.

Koska hammasteknikot ja asiakkaat yhä enemmän antavat arvoa »ulkonäölle», joka juuri ratkaisevasti on aiheuttanut sen, että kokonaiset ja osittaiset tekohampaat ja sillat ovat nykyisin erittäin kauniita, ja jonka ansiosta sakettikruunu on saavuttanut niin yleisen käytön, että se on kannustanut teknikoita etsimään keinoja, joilla valetut kultakruunut saataisiin kauniiksi. Kaikkien näiden pyrkimysten tarkoituksena oli luonnollisesti säilyttää valetun kultakruunun edut, samalla kun kullan käyttö saataisiin mahdollisimman pieneksi.

Kuva 1 A—B. Akrylipintainen bikuspiidi-kruunu, jossa on akryli kansi (okklusaalipinta) ja kylki (bukkaalipinta).

Kuva 2 A—B. Akrylipintainen molaari-kruunu, jossa on akryli kansi ja kylki.

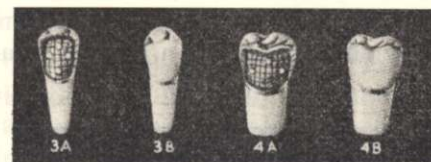
Carmichael ja kolmeneljännekrūunut olivat kehitystä tässä suhteessa. Ne olivat ja ovat vielä erinomaisia »korvikkeita» valetulle täydelliselle kultakruunulle siltatukena, kun hampaan labiaali tai bukkaalipinta on terve. Kullan käytön vähentämiseksi silloin, kun täydellistä kultakruunua oli käytettävä, kehitettiin porsliinipintainen kruunu. Myöhemmin kehitettiin porsliinisaketti erikoisen vahvojen »sormustimien» päälle. Sekä porsliinipintaisella kruunulla että porsliinisaketilla on kuitenkin epäkohtia. Porsliinipintaisella kruunulla on oltava kultainen kehä ja sisäpuolinen nipukka pitämässä pinta paikoillaan ja suojaamassa kruu-

nuu sisäisiltä iskuilta. Porsliinisakettikruunu on heikko ja murtuu ras-
kaassa purennassa.

Akrylin erinomaisuus ja se tosiasia, että se voidaan valmistaa suoraan kullalle, avasivat uuden kehitystien valettujen kultakruunujen valmistustavalle, jotta ne saataisiin kauniiksi. Charles K. Peck'in hammaslaboratorio on suorittanut huomattavaa tutkimus ja kehitystyötä tällä alalla... Me kutsumme näitä kruunuja »Valetuiksi kultakruunuiksi akrylipinnalla varustettuina». Muutamissa niistä on kultaa näkyvissä vain ohuena kehänä tyvässä (ikenen vieressä), toisissa ei näy kultaa ollenkaan.

»Valetut kultakruunut akrylipinnalla varustettuina» kehitettiin kahta tarkoitusta varten: 1) siltatueksi, 2) yksinäisen hampaan korjaamiseksi (restauroimiseksi) raskaassa purennassa.

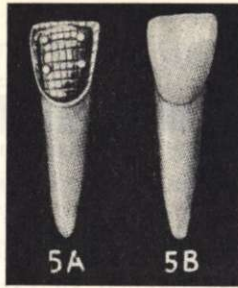
Muutamia näistä kruunuista on esitetty tämän kirjoituksen yhteydessä olevissa kuvissa. Huomattavaa on, että muutamissa takahammaskruunuissa on kyljen (bukkaali) ja kannen (occlusaali) päällä akrylipinta. Näillä on laaja käyttö alaleuassa. Toisissa on akryli vain kyljessä ja kansi on kultainen. Jälkimmäiset on tarkoitettu sellaisiin purentoihin, joissa akryliittinen kansi joutuu joko hankauksen tai repeentymisen alaiseksi, tai niitä käytetään yläleuassa.

Kuva 3 A—B. Akrylipintainen bikuspiidi-kruunu, jossa on valettu kultainen kansi ja akryliittinen kylki.

Kuva 4 A—B. Akrylipintainen molaari-kruunu, jossa on valettu kultainen kansi ja akryliittinen kylki.

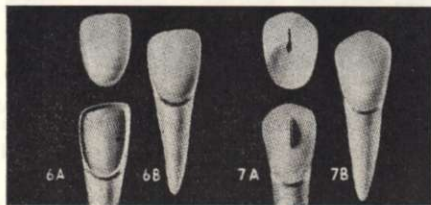
Etuhampaiden akrylipintaisissa kruunuissa (kuva 5A—B) ei kultaa näy ollenkaan tai sitten muutamissa tapauksissa näkyy erittäin ohut kehä ikenen reunassa ja se näyttää samanlaiselta kuin ikenen täytteen reunus. Tämä on aikaansaatu panemalla akryli hyvin keskustan (mesiaali) ja reunaosien (distaali) särmien ympärille. Kullasta on muodostettu sisäpuolelle (incisaali) näkymätön holkki, jonka akryli estää näkymästä. Tämä tyyppi on ihantellinen normaalipurentaa varten, jos ei ole liian paljoa ylipurentaa (ristipurentaa).

Kuva 5 A—B. Tämäntyyppinen akrylipintainen kruunu on tarkoitettu keskus (central), sivu (lateral) ja kärkihampaille (cuspid). Huomaa, kuinka hyvin pinta ympäröi keskustaa (mesiaali) ja reunaosaa (distaali).

Syy siihen, että on voitu jättää pois raskaat kultareunukset esitetyistä akrylikruunuista, johtuu siitä, että on käytetty muita kiinnipitäviä laitteita ankkuroimaan akryliitti valettuun kultakruunuun. Nämä ovat ristikkomainen pinta ja pidätysnastat.

Tapauksille, joissa hammaslääkäri (itsepintaisesti) vaatii porsiini-pintaa, kuva 6A—B esittää tekotavan, jolla voidaan suuresti pienentää suojaavaa kultareunusta. Kuva 7A—b taas esittää, kuinka se voidaan jättää pois. Kuvasta 6A—B huomataan, kuinka tapit ja näkymätön nastoituis poistavat näkyvän kultaisen sisänpukan. Loven ja evän (todellisuudessa hiottu Steele'en tuki) käyttö kuvassa 7A—B poistaa kaiken muun kullan käytön paitsi sen, joka on ohuena »kauluksena» ikenen juuressa.

Kuva 6 A—B. Porsliinipintainen kruunu. Erittäin ohut keskus ja reunuskehä on säilytetty. Näkymätön nasta sisäpuolella, tapit lisäävät kiinnipysymistä.

Kuva 7 A—B. Porsliinipintainen kruunu. Tässä käytetty kiinnipitävä evä poistaa suojaavan reunuksen tarpeettomana. Sopii ihanteellisiin purentoihin. Näille porsliinipinnoille esitettyjä kiinnipitäviä laitteita voidaan myöskin käyttää akrylipinnoille, jotka asetetaan suoraan kruunuun tekemällä kultakruunun pinta ristikkomaiseksi.

Hallituksen tuoliilta

S. H. L:n hallituksen toiminta ja kokoontuminen on jatkunut entisellä tyyllillään, jolloin kokoontuminen on tapahtunut joka toinen viikko. Tosin käsiteltäviä asioita ei ole ollut pinokaupalla, mutta kuitenkin niin paljon, että aikansa sekin on vienyt. Otankin tässä muutamia asioita esille, joita hiukan selostan lukijoille ja jotka ehkä eniten kiinnostavat jäsenkuntaamme. Kuten jo viime numerossa oli mainittu, luvattiin tähän numeroon tarkempia tietoja uuden sairasapukassan tulevasta toimintamuodosta. Tällä hetkellä ei kuitenkaan ole vielä tehty minkäänlaista päätöstä sen suhteen. Nyt ovat eräät vakuutusyhtiöt tehneet tarjouksia, eri muotoisten ja hintaisten vakuutusten ottamiseksi. Ensimmäinen tarjous tehtiin tapaturmaa ja tartuntaa silmällä pitäen, mutta ei koskenut ollenkaan sairaustapauksia. Tämä muoto ei saanut kannatusta koska pääpaino oli asetettava sairauksien varalle. Tapaturmia sentään sattuu melko harvoin. Toinen esitys oli jo parempi koskien jo sairauksiakin. Siinä ehdotetaan, jos kuolema yllättää ennen 65 ikävuotta maksaisi yhtiö omaisille 100.000:—. Sairautapauksissa korvausta, jos sairaus on kestänyt kuukautta pitemmän ajan 200:— päivässä ja työkyvyttömyydestä 15.000:— vuodessa. Tällaisessa vakuutuksessa olisi maksu normaalitytapauksessa, esimerkiksi 30 vuotiaalle 2.590:— ja 45 vuotiaalle 3.940:— vuodessa, nämä pari esimerkkiä mainitakseni. Tämän muotoinen oli tarjous summittaisesti annettuna. Tämä tarjous kiinnostikin hallitusta jonkin verran ja onkin siitä tarkoitus neuvotella tarkemmin vakuutusyhtiön kanssa. Tätä kirjoitettaessa ei kosketusta vielä ole ollut. Ennenkuin tällainen tärkeä asia lyödään lukkoon, on sitä tarkoin puntaroitava. Minkälainen muoto olisi paras mahdollinen ja mikä parhaiten turvaisi jäsenen sattuneen sairauden aikana. Onko siis edullisempaa antaa va-

kuutusyhtiön hoitaa asia, tai Liitto perustaisi uuden sairausapukassan jäseniään varten? Kumpi parempi, se päätös on vielä tekemättä. Jäsenistökin voisi tässä asiassa auttaa hallitusta ja pistää kantansa ja ehdotuksensa paperille ja lähettää se tutkittavaksi. Tänä vuonna kuitenkin kannetaan vielä sairausapukassan maksut entiseen tapaan jäsenmaksujen yhteydessä.

Oppilaskasvatuskysymys on myöskin ollut tapetilla. Sen suunta-viivoista onkin jo aikaisemmin tehty ehdotuksia ja suunnitelmia. Näitten toteuttaminen vaatii oman aikansa ja myöskin paljon varoja. Tarkoituksena onkin saada suunnitelma täydellisesti valmiiksi ja sen jälkeen alkaa sitä käytännössä toteuttamaan.

Syksyllä, tarkemmin elo-syyskuussa järjestetään jälleen oppilaille täydennyskurssit sekä ammattipätevyys kokeet. Tarkemmin näistä kyllä ilmoittaa tarkoitusta varten valitut toimikunnat, kunhan saavat asiansa kuntoon. Kuitenkin huomauttaisin tässä, että oppilaat itse ottaisivat selvää työnantajiltaan, ovatko he ilmoittaneet Lääkintöhallitukselle pitävänsä oppilaita. Sillä ainoastaan sellaisten laboratorioiden oppilaat pääsevät kurseille ja kokeisiin, jotka ovat luetteloitu. Lääkintöhallituksen kehoituksesta tulee Suomen Hammasteknikkojen Liitto, laatimaan luettelon niitten laboratorioiden oppilaista, jotka ovat ilmoittaneet pitävänsä oppilaita tai anovat niitten pitooikeutta. Lähiainakoina hallitus lähettääkin oppilastiedustelun laboratorioille. Tällaisen luettelon nojalla, ollaan silloin selvillä kuinka suuri on oppilaskasvatus alalla. Sen nojalla ja mukaisesti on oppilaskasvatusta suunniteltava ja vietävä eteenpäin ja kuinka laajaksi se on kehitettävä.

Vielä eräs tärkeä asia, joka koskee ammattikuntamme parasta ja ammattitason säilymistä pätevällä tasolla. Nimittäin sellaisten laboratorioiden selville saamiseksi, jotka eivät ole laillistettuja. Juuri tällaisissa laillistamattomissa laboratorioissa ammattitaso on hyvin kyseenalaista. Tällaisia nurkkalaboratorioita, joissa ammatinkehityksestä 'viis veisataan', on maakunnassa moniaita. Hallitus laatii luettelon kaikista laillistamattomista laboratorioista ja lähettää sen Lääkintöhallitukselle toimenpiteitä varten. Olisi toivottavaa, että laillistetut teknikot ottaisivat asian sydämelleen ja ilmoittaisivat ne tapaukset joita epäilevät etteivät ole laillistettuja ja ilmoittaisivat hallituksen tietoon. Ilmoitukset joka tapauksessa tarkistetaan ennen eteenpäin lähettämistä.

Mitä maakuntaan kuuluu, siitä hallituksella ei ole paljoakaan tietoa. Ei olisi yhtään väärin ajateltu, vaikka jäsenistö joskus muistaisi halli-

tusta kirjeellä, jossa kertoilisi kuulumisia ja kokemuksiaan ja ehkäpä olisi jotain esityksiäkin maaseudun taholta.

Olisi toivottavaa, että myöskin uusia laboratorioita perustettaessa siitä myöskin ilmoitettaisiin hallituksen tietoon. Onhan hallituksella tiedonantoja, jotka koskevat laboratorioita ja jotka lähetetään vain tiedossa oleville laboratorion omistaville Liiton jäsenille. Tämä olkoon tällä kerralla palstan täyteenä sihteeriltä.

J. K.

Tapaturmavakuutusyhtiö Kullervo on Liittomme jäsenille lähettänyt kirjeitä, joissa kehoitetaan jäseniä antamaan eräitä tietoja tapaturmavakuutusta varten. Hallitus ei ole käynyt mitään neuvotteluja kyseessä olevan yhtiön kanssa, eikä asiasta päästy minkäänlaiseen sopimukseen. Liitto kehoittaa jäseniään olemaan välittämättä tämän yhtiön lähettämistä kirjeistä. Viitaten ylläolevaan kirjoitukseen tullaan sairausapukassa kysymys alistamaan yleisen kokouksen hyväksyttäväksi, minkälaisen muodon se sitten saaneekin.

Oppilas, joka valittaa sitä, että on niin paljon proteesien korjauksia, ettei niitä kaikkia ehdi tehdä.

Mestari: »Siihen aikaan kun minä olin opissa, aamulla töihin tullessani, oli pyykkikori täynnä korjauksia».

Oppilas: »Ehdittekö tehdä ne kaikki yhtenä päivänä».

Mestari: »Illalla töistä lähtiessäni oli pyykkikori vielä samassa paikassa koskemattomana».

— Isoisä, kuinka monta kertaa saadaan hampaita?

— Kolme kertaa, poikasen, mutta kolmannella ne on itse maksettava.

Arv. Hammasteknikot!

Hammaskultaa

työssä tarvitsemassanne muodossa saatte valmiina meiltä.

Liikkeemme pitkäaikainen kokemus, nykyaikaiset varusteet ja ammattitaitoinen henkilökunta takaa tuotteittemme laadun.

Kultaseppä

N. WESTERBACK

Helsinki, Eerikinkatu 7.

Puh. 61 626.

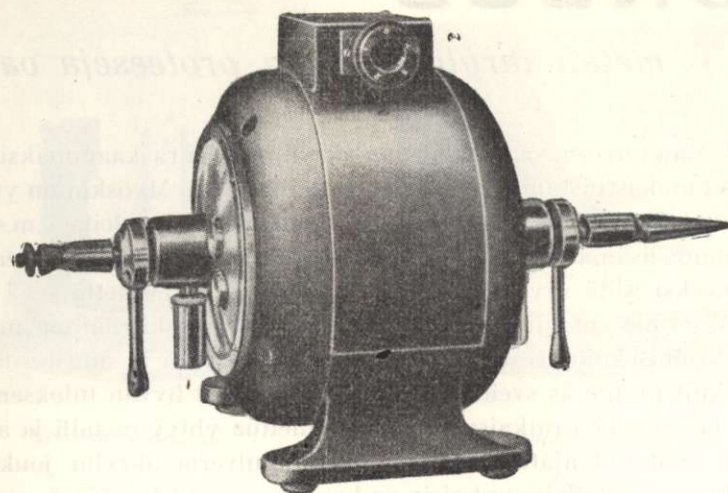
OPINTOMATKAT

Hammasteknikkoala Suomessa kärsii tavattomasti siitä, kun siteet ulkomaihin ja miksei myöskin rinnakkais ammattiin ovat olemattomat. Tästä syystä opintoluontoiset matkat ulkomaille alamme saavutuksiin tutustumaan ovat erittäin tärkeitä. Ajatusten vaihto samaa työtä tekevien ihmisten kanssa, jotka työskentelevät eri valtioillisten rajojen sisäpuolella, avartaa henkilökohtaista näkemystä sekä näin ollen löytää vastauksen moniin sellaisiin kysymyksiin, jotka näyttävät voittamattomilta. Näin on laita kaikkien käsityöammattien sekä erilaista teknillistä työtä tekevien kaikkialla maailmassa. Yhdessä maassa tehdään tuollailailla mikä työtapana on seuraus sen maan ammatin kehityksestä sekä toisessa maassa tällailailla, joka on vastaavasti kehityksen tulosta. Eräs voi ajatella, että noin tehty työ on päin seinää ja toinen taas puolestaan samalla lailla. Loppujen lopuksi näille molemmille voidaan löytää määrätty teoreettinen pohja, mille ne ovat rakennettu, sekä havaita yhtä paljon virheitä molemmissa. Yhdysvalloissa, Sveitsissä, meitä lähinnä Ruotsissa, on tämä jo vuosia sitten todettu ja siksi siellä hammastekniikka yrittää tieteellistä tietä tutkimuksien sekä parannettujen työkalujen että työkonien avulla päästä niin lähelle totuutta kuin mahdollista, näin saavuttaen tyytyväisyyttä asiakkaan, siis potilaan silmissä, mikä tietysti on työn lopullinen tarkoitus. Tämä kysyy työtä ja taas työtä sekä hiukan halua yrittää parempaa. Sota-aika Suomessa teki sen, että alamme teknillinen kehitys oli pysähdyksissä jonkin aikaa, mutta hiljalleen olemme jossakin suhteessa alkaneet ottaa välimatkaa kiinni pääasiassa niiden virtausten avulla joita ulkoapäin niin heikosti virtaa tietoomme. Kaikki se mitä vähänkin saamme tietää ulkomaisten hammastekniikan kehityksestä, on meille kuin kultaa vadilla monessa eri merkityksessä. Hammastekniikan kehitysmaissa mennään joka päivä pitkin harppauksin eteenpäin. Jotta vähänkin pysyisimme kehityksen mukana, on meille kaikki ne siteet tärkeitä, joita voidaan avata vieraisiin maihin.

Opintomatkat ovat siteistä kaikista antoisampia ja siksi niitä on viljeltävä ammattikuntamme keskuudessa mahdollisimman paljon, mikä taas on taloudellisista seikoista riippuvaista. Tässä on ollut suurena apuna Hammas Oy., joka on järjestänyt jo useita tilaisuuksia hammasteknikoille opintomatkojen tekoon ulkomaille. Hammas Oy., joka perustamisestaan vuodesta 1927 lähtien johtavana hammastarvikeliikkeenä halunnut omalta osaltaan myötävaikuttaa hammasteknikoiden ammatti-

tason kohottamiseen, on tänäkin kesänä järjestänyt tällaisen tilaisuuden yhdelle ammattimiehellemme. Jo ennen sotia Hammas Oy:n stipendiaatteina Saksassa olleet hammasteknikot ovat osaltaan vaikuttaneet suuresti siihen kehitykseen mikä oli alallamme ennen sotia. Lisäksi tämän liikkeen toimesta kävivät hammasteknikot muissakin maissa alaamme tutustumassa. On varsin myönteistä todeta se tosiasia, että Hammas Oy. on tänäkin kesänä varannut tilaisuuden yhdelle suomalaiselle hammasteknikolle viikon kestäväan matkaan Tukholmaan sekä Göteborgiin tutustumaan sikäläisiin hammaslaboratorioihin. Kuten kaikki lukivat huhtikuun hammasteknikko-lehden numerosta, tiedoitti Hammas Oy. tästä matkasta ja kehoitti lähettämään hakemukset. Lehteen sattuneesta teknillisestä virheestä huolimatta, saapui varsin huomattava määrä hakemuksia kuukaudella pidennetyn hakuajan kuluessa. Näiden hakijoiden joukossa oli monta varsin tasaista eli yhtä hyvillä ansioilla varustettua hammasteknikkoa, joten valinta oli hyvin vaikea. Painavana seikkana pidettiin sitä, että hakija hallitsi täydellisesti ruotsin kielen, jotta pääsisi paremmin kosketukseen ja ajatuksien vaihtoon sekä kaikki pikku »kikat» tulisi huomattua. Onnellinen valittu oli hammasteknikko *Anders Blom* Helsingistä. Hän on syntynyt 20. 10. 1920 sekä aloittanut ammattiopinnot vuonna 1937 Dental-laboratoriossa, jossa edelleenkin työskentelee. Molempien kotimaisten kielten lisäksi hän hallitsee Englannin kielen. Innokkaana urheilumiehenä sekä järjestötoimintaan aktiivisesti osaaottavana on hän ammattikuntansa keskuudessa pidetty sekä laajalti tunnettu. Objektiiivisesti ymmärtäen alamme asiat Suomessa, voimme luottaa siihen, että hän tulee tekemään oikeita havaintoja sikäläisistä oloista, joita hän on lupautunut kirjoittamalla hammasteknikkolehdeissä selostaa. Hän menee ensin lentoteitse Tukholmaan, jossa tutustuen huomattavampiin hammaslaboratorioihin sekä alan järjestötoimintaan, jatkaa matkaansa Göteborgiin, jossa hän tutustuu muun ohella pohjoismaiden uudenaikaisimpaan hammaslaboratorioon.

Se, että nyt olemme voineet aloittaa opintomatkat Hammas Oy:n myötävaikutuksella, velvoittaa meitä pitämään huolen siitä, että vuoro-vaikutus ulkomaihin vilkastuisi huomattavasti sekä jokainen pääsisi henkilökohtaiseen kosketukseen ulkomaisten ammattitovereiden kanssa. Voitaisiin Liiton puitteissa perustaa stipendirahasto, joka myöntäisi jonkin määrän matkastipendejä hammasteknikoille, jotta he pääsisivät tutustumaan ulkomaisiin ammattioloihin, mikä olisi paras tapa kohottaa ammattia, koska ammatin teknillinen kohoaminen nostaa sitä myöskin muissa suhteissa.

«NUFORM» LABORATORIOMOOTTORI

Tämä, brittiläisistä aineista tehty laatumoottori, on erikoisesti valmistettu kestämään laboratorio työn aiheuttamat rasitukset.

Moottorin rakentamiseen, kestäväksi ja luotettavaksi työvälineeksi, on vaivoja säästänättä käytetty sekä ammattitaitoa että asiantuntemusta.

Toimitetaan täydellisenä 4:llä »stubeilla», sarjaan käämitetty 1/6 h.v., vaihtovirrälle, kierrosnopeudet: 1.500—3.000.

Lisätietoja hammasstarvikekaupoistanne.

TUKKUMYYJÄ:

DAVIS SCHOTTLANDER & DAVIS LTD

24/30 Gt. Titchfield Street, London W. 1.

PONDUS

metalliakryli alaleuan proteeseja varten

On kauan toivottu saada alaleuan akryliproteesi raskaammaksi, jotta saisi sen tanakasti istumaan alaleuan vallia vastaan. Myöskin on yritetty ja koetettu täyttämällä metallikiskoja, amalgaamikappaleita y.m.s. alaleuan painoa lisäämään. Sellainen menetelmä on osoittautunut vähemmän onnistuneeksi, siitä syystä, että proteesissa on tilanpuutetta sekä präsäyksessä ei ole antanut toivottua tulosta. Voi myöskin laittaa metallialustan kromisekoituksesta, mutta se on liian kallista ja suuritöistä.

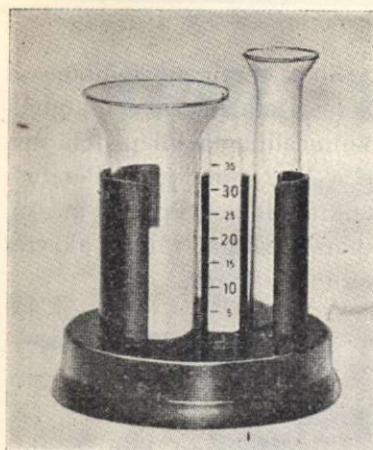
Nyt kuitenkin eräs sveitsiläinen on saavuttanut hyvän tuloksen sekä päässyt lähemmäksi ratkaisua. Kuten tunnettua yhtyy metalli ja akryli, josta on syntynyt ajatus sekoittaa metallipulveria akrylin joukkoon. Niillä akryliaineilla joita nykyisin on kaupassa se ei käy päinsä, samaten tämä nykyinen akrylineste ei liioin sovellu sekoitukseen. Näiden aineiden muuttamiseksi hän on keksinyt sopivan raaka-aineen, jolloin on laskettu kauppaan raskas akryli nimeltä »Pondus».

Tehtyjen kokeiden perusteella polymerisointi osoittaa akrylipulverin hyvin yhtyvän jalostetun tinan kanssa sekä painon lisääntyvän niin, että esim. alaleuan proteesi on saanut 40 gr painoa lisää.

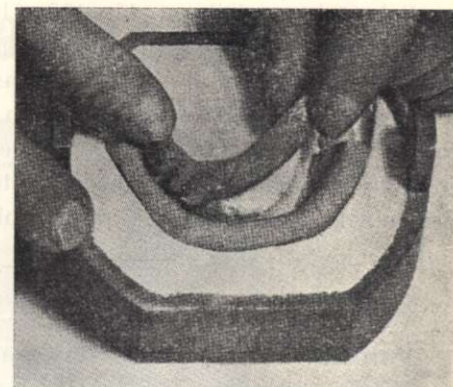
Nesteen ja pulverin sekoitus.

Ponduksen työmenetelmä on suurpiirteisissään samanlainen kuin tavallisissa hammasakryleissa. Mutta on huomattu, että nesteen ja pulverin sekoitus täytyy tehdä hyvin tarkkaan ja nesteen ja pulverin välinen suhde on 10:1. Voi ottaa esim. 15 gr Pondus pulveria ja 1,5 gr Pondus nestettä. Pulverin ja nesteen paljous riippuu siitä kuinka raskaaksi alaleuan proteesi halutaan.

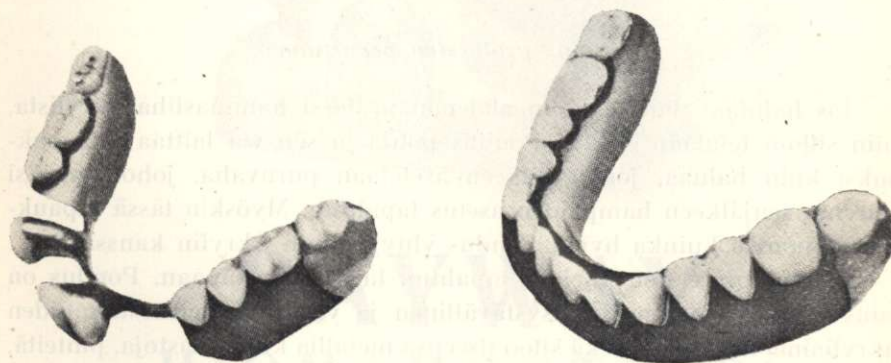
Tavalliset akryliaineet sekoitetaan suhteeseen 3:1., niin Pondus vaatii vähemmän nestettä niin kuin suhteesta 10:1 ilmenee. Pulverin suhde nesteeseen on hyvin tärkeä sen takia, kun liika neste vaatii pitkän valmistuajan. Tavallisesti käytetään vain yksi Pondus-mittalasi kerrallaan. Pondus-mittalasisa on kaksi lasia, joista leveämpi on täytettävä pulverilla ja kapeampi nesteellä. Näiden välissä on asteikko, joka näyttää suhteet sekä numerot ilmaisevat myöskin gramma määrät. Samanlaisia

Pondus-mittalasi.

Täppäys Ponduksella

Pondus proteeseja.

mittalasia löytyy myöskin tavallista akryliä varten suhteessa 3:1 ja näiden lasien suuruus on eri kokoa kuin Pondus-lasissa, koska pulverin ja nesteen suhteet ovat erilaiset. Nämä lasit ovat hyvin käytännöllisiä, koska ne säästävät aikaa ja työtä sekä sen lisäksi saa oikeat suhteet pulverin ja nesteen välillä.

Sekoitus aika.

Ponduksen sekoitus aika on vähän pitempi kuin tavallisten akrylien. Sentähden on Pondus sekoitettava aikaisemmin kuin tavallinen hammaslihan värinen keino massa kuten Metex, Pallon, kirjava Pondalic j.n.e.

Täppäys.

Sekoituksen jälkeen täpätään hammaslihan värinen keinomassa suunnilleen samalla lailla kuin täpätään rosa-kautsukin. Se täyttää täten labiaalisen ulko-osan -6:siin asti. Hammasliha-akryyli peittää siis koko proteesin etuosan sekä kielen puolelta 1—2 mm, jotta Pondus-massa ei tulisi lävitse. Senjälkeen otetaan taikinamainen Pondus-massa, josta pyöritetään pitkä tanko ja asetetaan hammaslihan väristä akryliä vasten sekä täytetään koko jäljellä oleva osa Ponduksella.

Puristus y.m.

Puristus, keitto ja puhdistus tehdään tavalliseen tapaan.

Mitään saumaa näiden akryliaineiden välille ei synny, kun Pondus yhtyy hyvin käytännössä olevien hammasakrylien kanssa.

Pondus proteesien perustana.

Jos halutaan laittaa koko alaleuan proteesi hammasliha akrylistä, niin silloin tehdään ensiksi Pondus pohja ja sen voi laittaa niin paksuksi kuin haluaa, jonka jälkeen asetetaan puruvaha, johon ensiksi purenta senjälkeen hampaiden asetus tapahtuu. Myöskin tässä tapauksessa huomaa kuinka hyvin Pondus yhtyy muun Akrylin kanssa.

Pondus proteesien korjaus tapahtuu tavalliseen tapaan. Pondus on suussa miuttumaton, kodusystävällinen ja yhtyy täydellisesti muiden akryliaineiden kanssa sekä sitoo itseensä metallia kuten nastoja, pinteitä, metallikiskoja j.n.e.

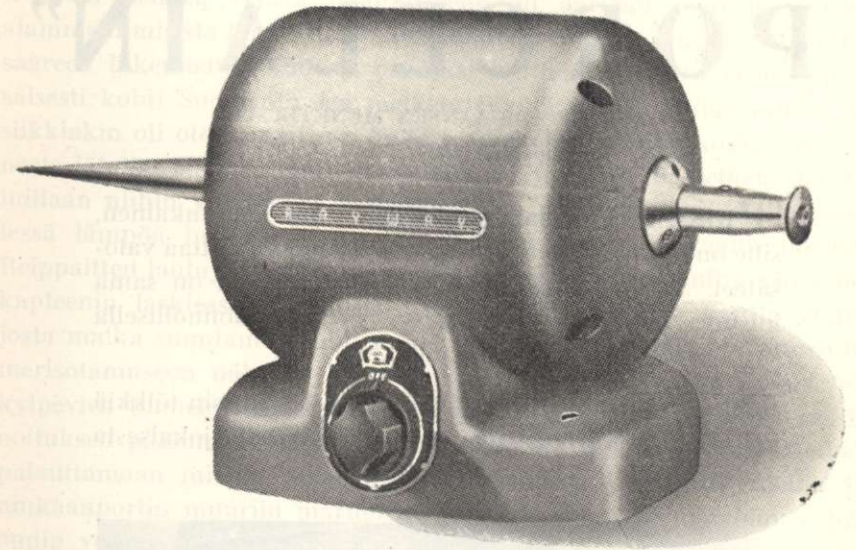
(Copyright by Tandteknikern.)

Kapteeni: »Meri näyttää hampaitaan».

Matkustaja: »Juu, ne ovat minun, kadotin omani tänään».

Luonto ei koskaan toista erehdystään kaksi kertaa — se luo kaikki ihmiset erilaisiksi.

Uutta alallaan!

RAYWAY HIOMAMOOTTORI

on täysin suojattu ja pölytiivis. Se on tietääksemme ainoa hiomamoottori, jolle valmistaja antaa kolmen vuoden täydellisen takauksen.

Tukkumyyjä: Buyex Trading Company Ltd. London.

Yksinmyyjä maassamme:

HAMMASVÄLINE OY

"PRISMA PORCELAIN"

(KRAUSE-ADRIAANSEN MENETELMÄ)

(Sulamispiste 2400° F. 1315° C.)

"PRISMA" Porcelain on erittäin luonnonmukainen, sille on ominaista että se sekä heijastaa että taittaa valosäteet. Sillä aikaansaadaan korjauksia joilla on sama loistava ulkonäkö ja värin syvyys kuin luonnollisella hampaallakin.

Pakkaus (allakuvattu) sisältää 31 puolen unssin tölkkiä eri värejä ja värikaavan sulatettuja näytteitä jokaisesta väristä.

Yksinmyyjä: OY DENTALDEPOT AB, HELSINKI

Tukkumyyjä:

THE AMALGAMATED DENTAL CO. LTD., 7, SWALLOW ST., LONDON, W.1.

Toimiva urheilutoimikunta

Liiton urheilutoimikunta järjesti 15. 6. 1950 helsinkiläisille hammas-tekniikoille venematkan Suomenlinnaan sekä ulkosaaristoon. Suuri puolensataa henkeä vetävä moottorivene oli ääriään myöten täyttynyt alamme ihmisistä kun vene erkani kauppatorin rannasta. Tämä Pihlaja-saareen liikennettä välittävä puoleksi hytillä varustettu vene lipui tasisesti kohti Suomenlinnaa melkein työntä meren pintaa pitkin. Musiikkiakin oli otettu mukaan kahden miehen voimalla, koska pian rannasta lähdön jälkeen kajahti reippaita merimiessäveliä retkeläisten lauluillaan niihin yhtyessä. Oli ihanteellinen veneretki-ilma, ilman säteilessä lämpöä heikon merituulen puhaltaessa kuulakkaalta taivaalta. Reippaitten laulujen kaikuessa matka oli ehtinyt Suomenlinnaan veneen kapteenin laskiessa retkeläiset Kustaanpostin laiturin kautta maihin, josta matka suuntautui kohti merisotamuseota. Retkeläisten tutustuttua merisotamuseon nähtävyyksiin, jatkoi seurue matkaansa ilman valoa kylpevien tunneleiden kautta Delwigin kaponieeriin, joka on eräs linnonituksen päälinnakkeista. Kuninkaanportilla retkue pysähtyi hetkeksi palauttamaan mieliin Suomenlinnan historiaa, joka jätti mieliin Kuninkaanportin muuriin marmoriin hakatut sanat: »Suomalainen, luota omiin voimiisi, äläkä usko vieraaseen apuun».

Kun Suomenlinna oli tullut retkeläisille jotakuinkin tutuksi, suuntasi vene, joka oli hiljalleen täyttynyt retkeläisistä, kulkunsa ulkosaaristoa kohden. Päämääränä oli Koira niminen pieni ulkosaari noin seitsemän meripenikulmaa Helsingistä, joka saavutettiin vajaan tunnin miellyttävän merimatkan jälkeen auringon aloittaessa punaisena pallona matkansa taivaanrannan taa.

Saari oli varsin sopiva tämänsuuruiselle retkueelle saarella olevan tilavan parakin vuoksi, joka on perua menneiltä sotavuosilta. Tämä on myöhemmin valtion toimesta sisustettu saaristoromantiikan vaatimusten mukaan ihanteelliseksi viikon lopun ja miksi ei myöskin viikon illan viettopaikaksi. Arvoisat hammas-tekniikoiden rouvat laittoivat heti saareen tultuaan parakin käytännölliselle takkauunille nakit lämpiämään, joita urheilutoimikunta oli runsaasti varannut mukaan. Urheilutoimihenkilöiden myydessä näitä nakkeja virvokkeiden kera pääsi tunnelma irti retkeläisten keskuudessa, jota vielä nostatti tanssi herrojen Å. Ericksonin haitarin ja O. Lindholmin kitaran myötäillessä. Ilmapiirin vapauduttua pääsivät retkeläiset läheisempään kosketukseen toistensa

Suomen Hammasteknikkojen Liitto r.y:n tiedoituksia:

Kesäaika hammasteknikkoalalla alkaa kuten ennenkin juhannuksen jälkeen kestäen jäljellä olevan kesäkuun, heinäkuun, sekä elokuun. Työpäivä lyhenee tällöin tunnilla.

Alamme palkkasopimus on vielä tätä kirjoitettaessa neuvottelujen alaisena, mutta ehkä siinäkin päästään työntekijöitä tyydyttävään tulokseen. Asia ratkeaa vielä kesäkuun kuluessa.

Kehoitamme kaikkia niitä jäseniä, joiden osoite on muuttunut tai muuten virheellinen, ilmoittamaan ja oikaisemaan se Liiton sihteerille mahdollisimman pian.

Vain 31 alamme laboratoriota on hakenut oppilaanpito-oikeutta Lääkintöhallituksesta sekä saanut oppilaanpito-oikeuden. Liitto kehoittaa vakavasti kaikkia niitä tämän velvollisuuden laiminlyöneitä laboratoriota ensitilassa anomaan oppilaanpito-oikeus, koska muussa tapauksessa tulee Lääkintöhallitus kääntymään viranomaisten puoleen, jolloin seuraa ikävyyksiä tulevaisuudessa laboratoriolle, jolla ei ole tätä paperia.

---

kanssa, jolloin solmittiin monia ystävyssiteitä arkipäivän touhuissa niin erillään työskentelevien ammattitoverien kesken.

Kellon lähestyessä liian uhkaavasti puolta yötä päätti seurue suunnata matkansa takaisin Helsinkiin, koska seuraavana päivänä oli edessä taas armoton työpäivä. Veneen kiitäessä täysin kierroksin työntä meren pintaa pitkin, oli miellyttävää keskustella siitä, kuinka tärkeitä on ammattikunnalle tällaiset yhdessäolon hetket niiden lähentäessä samalla ammatissa työskenteleviä sekä poistaessa toinen toistaan kohtaan tuntemat väärät ennakkoluulot. Pitää lausua täyden tunnustuksen sanoja urheilutoimikunnan työtä kohtaan sen tällä lailla vilkkaasti toimien lähentäessä ammattilaisia samalla kerätessä rahaa järjestämiensä urheilukilpailujen palkintoja varten.

Hammasteknikkoalan oppilaiden

ammattintäydennys kurssit sekä ammatinpätevyys kokeet

järjestetään kuluvan vuoden elokuussa ammattienedistämislaitokselle Helsingissä.

Kutsu näille kursseille lähetetään kirjeitse.

HUOMAA!

Kursseille ei oteta muita kuin niiden laboratorioden oppilaita, joilla on *laillinen oppilaanpito oikeus*.

Oppilaat!

Tarkistakaa onko työnantajallanne *laillinen oppilaanpito oikeus*. Jos ei näin ole laita, kehoittakaa häntä anomaan se Lääkintöhallituksesta. Anomuksessa pitää mainita ne rekisteröidyt teknikot, jotka ovat hänen palveluksessa. Jos asiiasi ei olisi näin hyvin, ota kiireinmiten yhteys Liiton sihteeriin tai esim. oppilaiden edustajaan hallituksessa. Mainitse samalla oppiintuloaikasi, kaikki laboratoriot joissa olet työskennellyt, syntymäaikasi y.m. asiaan vaikuttavat seikat, sekä ne olosuhteet joissa nyt olet.

Kursseille osaaottavat!

Suomen Hammasteknikkojen Liitto r.y:n oppilasjaosto järjestää alan kursseille osaaottaville oppilaille käytännöllisen esittelytilaisuuden messingin käsittelyssä. Tämä tilaisuus pidetään vielä määrämättömässä hammaslaboratoriossa Helsingissä elokuun alkupäivinä. Hammasteknikko K. J. Laine on ystävällisesti lupautunut tulemaan luennoitsijaksi. Lähempiä tietoja antaa Liiton varasihteerri P. Rantalainen, Helsinki, Erikkinkatu 3. B. 9. puh. 63 056.

Se helpottaa!

Välillä ottaa lujille, mutta sitten taas helpottaa. Sehän se aina onkin lohdutuksena.

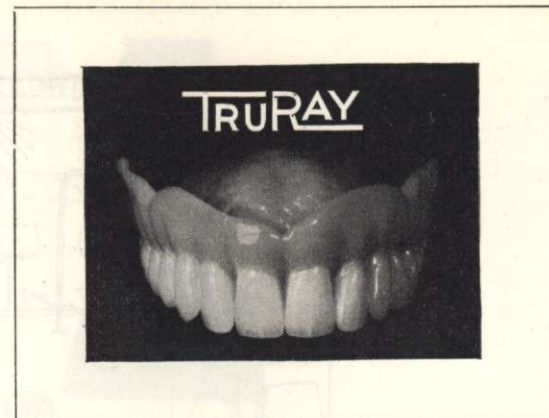
Meistä tuntuu kun jotkut asiat näyttävät aina alussa ja uusina kolkon vaikeilta. Mutta sitten kun mies konstin taitaa, niin konsti miehen auttaa. Tällä kertaa kivistää se, millä maksettaisi sairaus- ja hautausavustuskassan maksut neljännesvuosittain. Hyvin ovelana keinona muissa ammattikunnissa pidetään sellaista tempua, että työhuoneissa pidettävään huoltoraha-arkkuun kilautetaan silloin tällöin kaikki taskunpohjia kuluttavat kovat rahat, varovasti sujutetaan sinne nuhraantuneet kympt ja muut nuhraantuneet pikku setelit. Siten säästytään käymästä vaihtamassa ne uusiin Suomen Pankissa. Huoltokassan hoitaja tilittää nämä ja muutkin maksut Liiton rahastonhoitajalle määrääjassa ja — sehän se on joka helpottaa!

Ammattitoverit ja lehden ystävät!

Toimitus ottaa mielihyvin vastaan ammattialaa ja myös hammas-
teknikoiden oloja ja harrastuksia eri paikkakunnilla koskevia kirjoituksia. Avustukset lähetettävä osoitteella: »Hammasteknikko», Eerikin-
katu 26. B.

Huom!

Muistakaa tehdä ajoissa ilmoitus osoitteenmuutoksista lehden toimitukseen

Truray etuhampaat ja Narroform Diatoriset täyttävät kaikki toivomukset proteesitöihin nähden.

Narroform Diatoriset ovat anatomisen muotonsa takia, kapeine purupintoineen, helppoja asettaa hyvään artikulaatioon ja Truray etuhampaiden luonnollisuus eri värivivahteissa ja malleissa tarjoaa Teille arvokkaan valikoiman.

Tutustukaa lajitelmaan.

TRURAY

kultanasta
HAMPAAT

NARROFORM
DIATORISIA

Tukkumyyjä:

DAVIS, SCHOTTLANDER
& DAVIS, LTD.,
London W.I.

Myyjä Suomessa:

HAMMASVÄLINE O.Y.
Helsinki.

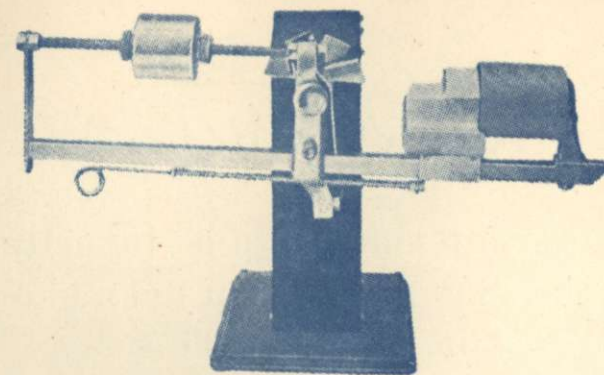

- Älä nukahda!
- Ajattele!

Et kai halua sulkeutua omiin ammatillisiin vaikeuksiisi, kun hyvin tiedät, että on olemassa S. H. L., joka on samoissa vaikeuksissa kampailevien hammasteknikoiden yhteenliittymä sekä sen toiminnan tarkoituksena on poistaa kaikki yhteiset vaikeudet ammatistamme.

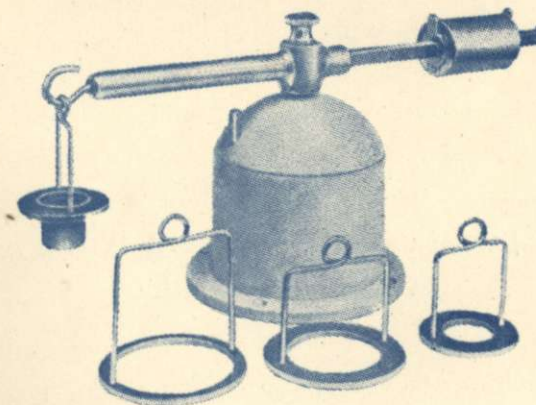
Käy Liiton kokouksissa ja julkituo rohkeasti omat ajatuksesi!
Tee Liiton hallitukselle ehdotuksia toimintasuunnista!

Morsian: »Minun täytyy tunnustaa, että minulla on irtohampaat».
Sulhanen: »Olen tiennyt sen jo kauan».
Morsian: »Niin, mutta ne eivät ole maksetut».

Ensiluokkaiset englantilaiset **keskipakoisvalukoneet** takaavat Teille vaikeimpienkin valutöiden onnistumisen.

Näyttelyssämme useampia eri tyyppisiä valukoneita.

Tukkumyyjä: Rosens Dental Depot, London.

Yksinmyyjä maassamme:

HAMMASVÄLINE OY

Tosiasia...

**Tavaroittemme laatu on tunnettu
koko Suomen hammasteknikko-
kunnan keskuudessa**

Jo vuosikymmeniä koottu kokemuksemme on johtanut tavaroittemme hyvään laatuun. Olemme saavuttaneet luottamuksen — luottamuksen joka velvoittaa. Asettakaapa minkälaisia vaatimuksia hyvänsä varustukseenne, hampaisiin tai muihin tarvikkeisiin niin voitte olla vakuuttuneita siitä — parasta saatte meiltä.

Meillä on laatutavaroita kohtuullisiin hintoihin.

**Ostakaa meiltä
ja rakentakaa työskentelyenne
varmalle pohjalle.**

Oy DENTALDEPOT Ab

Perustettu 1900.